

መጅልስ አምን ወለዛልም ቀራራቱ ድድ ኤረትሮየ
(15ይ ክፈል)

እብ ዶ/ር አሕመድ ሐሰን ድሕሊ

ተርጀመት: መሐመድ እድሪስ መሐመድ

1. ጃፓን ወኪል ጃፓን ዲብ መነዘመት ምጅልስ ቅራን ሰፊር ዩክዩ ታካስ እግለ ዐዱ እግል ቀራር መጅልስ አምን ዕልብ 1907 ለለአይድ ለሀበተ ክርን ሸሬሕ ዲብ ሀለ።

1. “ጃፓን እግል ቀራር 1907-2009 ዲብ ቀረሮት ለሻረከት: እግል በዳሪት ድወል አፍሪቀ ሰበት ተሐሽም ቱ።”

2. “ደግሽ እብ ዲብሎማሲያይ አግቡይ እግል ልርሄ ቡ። ክምሰልሁመ እብ ንቃሽ ወዜረኖት።”

3. “ክለን ድወለ መንጠቀት ክምሰልሁመ ኤረትሮየ: እብ ቀራራት ምጅልስ አምን እግል ሊጊሶ: ጃፓን ናይ አማን ሰእየተ ትሸሬሕ”ቤለ።

መባጥር ጃፓን እበ ከሰሱ።

ቀድማይ፡-ጃፓን ክምሰል ነፈር ምጅልስ አምን ቅያስ እብ ሰበትለ ዲብ ረአስ አፍሪቅያይት ደወለ ለልትነሰእ ናይ መኔዕ ቀራር እንዴ ኢለሐልፍ: ሐቂቀቱ ናይ አከዶት ዋጅባት ሰበት ቡ: ድወል አፍሪቀ እግል ሐሽሞት እበ ትብል ምስምስ እግል ትህረብ ለወጅብ ይዐለ። ሐሽሞት ድወል አፍሪቀ ህዩ እብ ዋዴሕ መትሃገዩን ዲኢኮን: እብ ዐውል ደውለት ወሸዐብ ኤረትሮየ እግል ለአምሽሽ ምኑ ይዐለ እለን።

ካልአይ፡- ምጅልስ አምን: ድወል አፍሪቀ ጠለብ ሰበት አቅረባዩ እቱ ሌጠ ዲብ ረአስ ኤረትሮየ ናይ ምኔዕ ቀራር እግል ልትቀረር ለወጅቡ ኢኮን። ምጅልስ አምን

ዲብ ረአስ ድወል ናይ መኔዕ ቀራር እግል ልሕለፍ ገብአ ምንገብእ፡ እበ ሚሳቅ መነዘመት ምጅልስ ቅራን ለቀርሮ መባድእ ወቀዋኒንቱ እግል ልትሐከም ለቡ፡ እግል እሊ ህዬ ወኪል ጃፓን ሰኒ ወአማንቱ ተአምሩ።

ሳልሳይ፡ ዲብለ ወክድ ለህይ እግል እተሓድ አፍሪቀ ትመሬሕ ለዐለት ሊብዩ እግለ ቀራር ክምሰል ትትቃወም ወድዱ ክምሰል ሰወተት፡ ቀድየት አፍሪቀ እብ አፍሪቅዩን እግል አሰከቦቱ እግል ሙእተመር ሜርሐት እተሓድ አፍሪቀ በክት እግል ልትህየቦ ክምሰል ጠልበት ህዬ ወኪል ጃፓን ዲብ መነዘመት ምጅልስ ቅራን ለአምር ዐለ። ምናተ እግለ ናይ ፍዕል ወመስኡልየት አፍካር ሊብዩ ኢሰደዩ። ሰበት እሊ መኔዕ ክምሰል ትቀረረ ደውለቱ እግል በዳሪት አፍሪቀ ክምሰል ተአይድ ሽርሐቱ፡ ለወድዩ ወልትሃገዩ ዲብ ሕድ ለኢብይእ ክምቱ ሌጣቱ ለለአፍህመን። እሊ ህዬ እብ ዕን ሐቂቀት ራቴዕ ኢኮን ሌጠ እንዴ ኢገብእ፡ እብ ስያሰትመ ወእክላቅያትመ ዶል ትርእዩ ዝያደት ለለዐይብ መዋዲት ቱ።

ራብዓይ፡ ኤረትሮዮ “ አከይመቃርሕ ምን ዲብሎማሲያይ አግቡይ ወኬን እግል ልስከብ ቡ” እንዴ ትቤ ኢተአምር። እግል መባድእ ህድግ ወኬረኖትመ ቁውምት ኢተአምር። ደውለት ኤረትሮዮ ክልዶል እግለ ትብሉ እት ፍዕል ተርጅሙ። እግለ ምን ዮም ሕርየተ (1991) አሰክ ዮም እብ ግዋሬ ድወል ወብዕዳት ሳድፊ ለዐለ ዋይዲባት እብ ከአፎ ትዋጅሁ ክምሰል ዐለት ለለአክድ እሰባት ብዙሕ ቱ። እሊ ሐቃይቅ እሊ ወኪል ጃፓን ሰኒ ወአማን ክምሰል ለአምሩ ሸክ አለብን። መባጥር ድወል ዲብ ቀራራት ምጅልስ አምን፡ አዜ ለትፊናተ ቁሪን እበ ቡ አግቡይ እግል ትሽርሐ፡ ወቅት እብለ ኢከፍዩ አፍካር ለትረገሐ ክምቱ ሰኒ ወአማን እንዴ ወዴን ነአምሩ። ለአፍካር ለህይ ሳኪን ሳብድ ኢኮን ዲብ ፍዕል ወዐድክ ወቃኑን መባድእ ለትነደቀ እግል ልግበእ። እሊ ህዬ ምስጢር ኢኮን።

ሰበቡ፡ ክለን ለእግለ ኢዓድል መኔዕ ለአየደየ ድወል፡ ሰረን ዲብ ወቅት ብዕድ ቅረዲት እግል ልርከበ፡ ሰረን ህዬ ተበሰም ዲብ ልብለ ገጽ “መናቢተን” ዲብ ለአቀምተ ለህየቢያህ ሶት ተ።

ሓምሳይ፡ ወኪል ጃፓን፡ ኤረትሮዮ እበ እግል ስያደተ ወወጠኒያይ አምን ለለአፈርህ ዲብ ረአስ ለትቀረረ ኢቃኑናይ ቀራር መኔዕ ምጅልስ አምን እግል ትጥየዕ ለጠልበ እብ እሱወ ገበይ ቱ ገብእ? እብ ድዱ ኤረትሮዮ፡ ዲብለ ወክድ ለህይ እብ እድንያይ ቀዋኒን ሚሳቅ መነዘመት ምጅልስ ቅራን ወምጅልስ አምን ለኢትትሐከም ለዐለት አቶብዩ ክምሰል ዐለት ህዬ ባዲ ምኖቱ ገብእ!? ለቀድየት ለህ እብ ሐቂቀት ወቃኑናይ ደሚር እግል ተአስክበ ልትቀደር ዐለ። ምናተ እዲን እብ ሓለት ትትመለክ ክምሰል ህሌት ሰፊር ዮክዮ ታካስ ለኢለአምሩ ይዐለ።

ሰበት እሊቱ ህዩ ናይላ ወክድ ለህይ እዳረት አሜሪካ እብ ገበይ ምጅልስ አምን ወብዕዳት እድንያይ መአሰሳት እንዴ ወዴት ዲበ ተሓለፉ ለዐለት ብዙሕ ኢዳድል ወኢቃኑናይ መኔዕ ዲብ ወግም እንዴ አተ ልትረኤ እት ህለ:ኤረትርዮ ለትፈንቴት ይዐለት። ብዕድ ሕድ ለሸብህ ዐገብ ለጆረ እተን ክምሰልመሰል ለልትረኤ ድወል ዲብ አፍሪቀ: ኤሰዮ: ግብለት አሜሪካ ብዝሓት ተን። ፈረንሰ እግለ አሜሪካ ዲብ ሰነት 2003 ዲብ ረአስ ዲራቅ ሐርብ እግል ተህርስ ለሓለፊቱ ቀራር ዶል ትቃወመቱ: ናይላ ወክድ ለህይ እዳረት አሜሪካ: እብ ገበይ ወዚር ካርጅዮተ ለዐለት ኮንድሌስ ራይስ እንዴ ወዴት: እግለ እለ ሳብተት ዕዱ ምጅልስ አምን ላተ ፈረንሰ እግል ትጃዝዮ ክምተ ክምሰል አርፋረሀተ: እሊ ህዩ ዲብ ሰነት 2009 ለዐለ ወኪል ጃፓን ለፈቅዱ ጋር ክምቱ ሸክ አለብነ። ክል ነፈር ክምሰለ ልዘከሩ ህዩ: ዲበ መደት ለህ እዳረት አሜሪካ: ኖስ ንዛም ርኢስ ሰዳም ሕሴን አሰለሕ ደማር ክምሰል መልክ: እግል ምጅልስ አምን እንዴ አከደ: ምጅልስ መን ዲብ ረአስ ዲራቅ ሒለት ናይ መትንፊዕ ቀራር እንዴ ኢለሓልፍ ኖስ ምስዳር ነስአት።

10. አውስትራልያ

አውስትራልያ እብ ገበይ ሳብት ወኪላ ዲብ መነዘመት ምጅልስ ቅራን ሰፊር ክርስትያን አብነር ሙዌደ እንዴ ወዴት: ለድድ ኤረትርዮ ለሐልፊ ቀራር 1907 ለለተይድ ሶት ሀበት። ወኪላ ህዩ እግለ መጽእ አሰባብ አቅረበት።

1. “ አውስትራልያ እግል ክሉ ለዲብ ሶማል ወራት ሰላም ለዐንቅፍ መዋዲት ትሰቅቅ።
2. “አውስትራልያ መጥመጦረ መኔዕ: እግለ ህለ ስያስያይ መሻክል እግል አርህዮት ጅህድ እግል ልግበእ ዳምነት ክምተ ትሸርሕ።”
3. “ሕኩመት ኤርትርያመ ዲብ በናይ ንቃሽ እግል እትየት እግል ክሉ አብካት እግል ትትነፊዕ እቡ በ።” እግል እሊ ወኪል አውስትራልያ ለአቅረባዩ አሰባብ እሊ ለተሌ በሊስ እግል ልትህዮብ ቀድር።

ቀዳማይኑ ኤረትርዮ ወራት ሰላም ሶማል እግል ዐንቀፎት ሕርክት ኢተአምር። ሰፊር ክርስትያን አብነር ኢለአምር። ይአመረ ዲኢኮን: እግል ዕምቅ ታሪካይት ዕላቀት ኤረትርዮ ወሶማል ለለአምር ምን ለዐሌ: በታተን ክእነ ጌማም እግል ለህሌ እሉ ወኢቀድረ ዐለ። ሐርብ አድሕድ ሶማል እግል ሀወኖት ወእግል ክሎም ሶማልዩን ቅዋት እብ ሕበር ዲብ ዐግሎ ንቃሽ እግል አምጸአት ኤረትርዮ ለአግዴቱ ዲብሎማስያይ ወስያስያይ ጸገም እሙር ወለትወሰቃ ቱ። ሰበት እሊ ወኪል አውስትራልያ እግል ዛልም ወኢዳድል ቀራር ሕኔት ለአይድ መባጥር ኤረትርዮ ዲብ ሶማል ከአፎ ክምሰል ዐለ እምበል አትካራም እግል ሐው ሶማልዩን እግል

አትግራይ ለወዴቱ ጅሀድ ሚ ክምሰል መስል እግል አመሮት እብ፡ ዶ/ር አሕመድ ሐሰን ድሕሊ እግል ልመርምር ዐለ እሉ።

ካልአይ፡- እብ ድማናይት እዴክ መኔዕ ዲብ ቀርር፡ እብ ድገለባይት እዴክ ሐል እግል ትሕዜ ለልትቀደር ኢኮን። የምክን ለክምሰልሁ ለወዴ ድማናይ ወድገለባይ እደዩ ኖሱ እንዴ ኢገብእ ብዕዳም ጅሃት ለለአዝዞ እግሉ ምን ኢለሁሉ!!

ሳልሳይ፡- ዝያደት ክሉ ለለትዐጅብ ህዩ ወኪል አውስትራልያ፡ ኤረትርያ እግላ ዲብ ረአሰ ለትቀረረ ኢቃኑናይ መኔዕ ክምሰል በክት እንዴ ትነፈዐት ዲብ በናይ ንቃሽ እግል ትእቴ መትሰኣሉቱ። ለለህድግ እቡ ጋር ሚ ወምስል ምን ክምሰል ገብእመ ኢወደሐ። የምክን ምስል ምጅልስ አምን በህለቱ እግል ኢልግበእ። ምጅልስ አምን እብ ሰበትለ ኤረትርያ እግል መትቃውመት ሶማል ዐስከርያይት፡ ማልያይት ወሎጂስቲክያይት ሰዳይት ሀበት ለቤለየ ሸክወት ለገብአ ልግበእ እስባት አው ደሊል እንዴ ኢለአቀርብቱ ድድ ኤረትርያ ቀራር መኔዕ ሓለፈ። ወክሊ አውስትራልያ ህዩ እምበል ለገብአ ልግበእ እስባት “ኤረትርያ እግል ሄራር ሰላም ሶማል ዐንቀፈት” ቤለ።

ሰበት እሊ ዲብ ክምሰል እሊ ቴለል፡ እብ ምጅልስ አምን ሐቴ ሸክወት ሐቆመ መጽአት፡ እብ ፍንቱይ ህዩ ለሸክወት አሰልፍ እብ ዓኒ ወእብ በርናምጅ እብ እዳረት አሜሪካ ለትዳለ ዶል ገብእ፡ መራቅባይ ልእቤ ወልፍቴ እበ ኢከሰስ፡ ለቀራር ዲብ ፍዕል ውዲሉ ለኢተርፍ ክምቱ ልፍህም ዐለ። ሰበቡ እብ ገበይ ሐቂቀት መክሐደ፡ እብ ሚሳቅ መነዘመት ምጅልስ ቅራን መትዋላይ፡ እብ እወጅ አህዳፍ ምጅልስ አምን መትቀያድ ለልትበህል እግል ናይለ ወቀት ለህይ እዳረት አሜሪካ ለካርጅም መጋይስ ትገይስ ይዐለት። ዲበ ወክድ ለህይ ለሐቴ ዔማይት መክሐደ፡ “እብለትፈናተ አግቡይ ተእዩድ ነፈር ድወል ከሲብ፡ እግላ ተእዩዱ እግል ትክሰብ ለኢቀደርክ ጅህት ህዩ ገዘ ለአለቡ መባጥር ክምሰል ትነስእ ውድየት” ለልብል ናይ ዋሽንግቶት ወጀህት ነዘር ቱ ለዐለ እሉ። ለሀደፉቱ ህዩ እግላ አግቡዩ ሰበብ ለከልቅ። ወኪል አሜሪካ ዲብ መነዘመት ምጅልስ ቅራን ለዐለት ሰፊረት ሰዛን ራይስ እግል ቀራር ዕልብ 1907 እግል ሓለፎት ለወዴቱ መዋዲት እብለ ከስስ ዎሮ ምን ዲብ ዘበናይ እድንያይ ዐገል ለትከለቀ እመር ክላሰክያይ አሳስ ለቡ ጋብእ ሰበት ህለ፡ እብነ ተውዴሕ ለለትሐዝዩ ኢኮን።

